



Butlletí Informatiu d'història de l'educació

Núm. 13, gener-març 2005

En aquest número hi trobareu:

Recorregut històric per l'educació a Menorca	1
El que ha esdevingut	3
Experiències didàctiques	4
Llibres	6
Informacions d'interès	9

RECORREGUT HISTÒRIC PER L'EDUCACIÓ A MENORCA (1802-1970)



El Claustre del Carme de Maó acollí des del dia 14 de gener fins al 26 de febrer l'exposició «1802-1970. Educació, llibertat i vida. Recorregut històric per l'educació a Menorca», una mostra que pretén servir com a recuperació de la memòria historicoeducativa menorquina.

L'exposició —que ha estat organitzada pel Consell Insular de Menorca, amb la col·laboració dels ajuntaments de Maó, Ciutadella i Alaior, el Govern de les Illes Balears i l'Arxiu i Museu de l'Educació de les Illes Balears— incideix principalment en les fites d'innovació pedagògica que ha sofert el sistema educatiu espanyol i com aquestes van influir en l'ensenyament a Menorca.

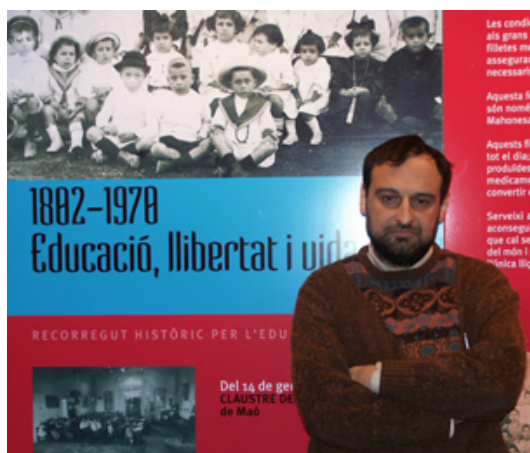
La mostra, que ha tingut continuïtat a la Sala Roser de Ciutadella entre els dies 4 i 27 de març i que finalment romandrà encara oberta al públic del 3 de juny al 23 d'octubre al Convent de Sant Diego d'Alaior, és farcida de materials que han estat recollits explícitament per a aquesta ocasió.

Des del *Butlletí d'història de l'educació* tinguérem ocasió de visitar-la durant el més de febrer passat, de la mà del comissari de l'exposició Pere Alzina Seguí, a la sala d'exposicions del Claustre del Carme de Maó. L'exposició recull tot un seguit d'objectes que donen fe de com s'educava, des de la primera escola pública de Maó l'any 1802 fins a la dictadura franquista. Així, són presents a l'exposició, entre d'altres, la labor educativa de l'escola evangelista des Castell, de l'escola nàutica i del primer institut, dels ateneus i casinos, de les agrupacions obreres, de les colònies escolars, així com també les «revolucions» pedagògiques dutes a terme durant les dues repúbliques i el gran temps de foscor que va suposar l'arribada del franquisme.



La mostra «1802-1970. Educació, llibertat i vida. Recorregut històric per l'educació a Menorca» se'ns presenta dividida en nou períodes. Aquests períodes coincideixen, la majoria de vegades, amb les grans etapes de la història de l'Estat espanyol, però en altres s'ha preferit, des de la direcció de l'exposició, circumscriure's als fets de caire més casolà. Els diferents períodes són:

- I. Una època de canvis: de l'antic règim a l'inici de la industrialització. Inicis incerts de l'escola pública, 1802-1875.
- II. Primera llei d'educació de l'Estat espanyol, 1857-1868.
- III. El període revolucionari, 1868-1875.
- IV. La Restauració: l'escola de final de segle XIX, 1875-1900
- V. La renovació pedagògica a casa nostra. Consolidació dels principis de l'escola nova europea, 1900-1923.
- VI. La dictadura de Primo de Rivera, 1923-1931.
- VII. L'educació durant la Segona República, 1931-1936. La renovació educativa.
- VIII. L'educació durant la Guerra Civil, 1936-1939. L'escola unificada dependent de la CENU de Catalunya.
- IX. L'educació durant la dictadura franquista.



introduitori del llibre Joan Comas Camps. *De pedagog a antropòleg* (Maó, 2001) i *El Casino 17 de Gener. Una part de la nostra història* (Ciutadella de Menorca, 2002), elaborat conjuntament amb Francesc Carreres Jaume.

Pere Alzina Seguí, Alaior (Menorca) 1960, director de l'exposició «1802-1970. Educació, llibertat i vida. Recorregut històric per l'educació a Menorca», és diplomad en Magisteri i llicenciat en Ciències de l'Educació per la Universitat de les Illes Balears. Professor associat a la seu de la UIB a Menorca, actualment és el director de l'IES Josep Miquel Guàrdia i Bagur d'Alaior. S'ha especialitzat en l'atenció a la diversitat, la didàctica de les llengües i la història de l'educació, temes sobre els quals té diversos articles, comunicacions i llibres publicats. Pel que fa a aquesta última, la història de l'educació, cal destacar els seus llibres: *La Escuela Libre de Alayor* (1906-1939) (Maó, 1980), l'estudi

EL QUE HA ESDEVINGUT

Salomó Marquès Sureda, president de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana

El nostre company Salomó Marquès Sureda, catedràtic de Teoria i Història de l'Educació de la Univesitat de Girona, fou elegit nou president de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana el passat 27 de gener. Aquesta societat, creada l'any 1983, és actualment filial de l'Institut d'Estudis Catalans.

Des d'aquest butlletí volem felicitar el company Salomó, i desitjar-li el millor al capdavant d'aquesta nova tasca.



Jordi Monés, anterior president, amb Salomó Marquès

Medalla d'or a l'Ateneu de Maó

El Consell de Menorca atorgà, recentment, la concessió de la Medalla d'honor i gratitud de l'illa de Menorca, en la categoria d'or, a l'Ateneu Científic, Literari i Artístic de Maó. És la tercera vegada en vint-i-cinc anys d'història que el Consell ha concedit tal distinció i la primera vegada que s'atorga a una entitat cultural. Amb aquest acte es vol reconèixer l'extraordinària aportació que ha desenvolupat, all llarg dels seus cents anys d'història, l'Ateneu en els camps de la cultura i l'educació, la ciència, la investigació, les lletres i les arts de Menorca. En un proper butlletí, i amb motiu del centenari de l'esmentada institució, dedicarem més informació a la important plataforma educativa que suposà l'Ateneu de Maó al primer terç del segle XX.



Primer domicili social de l'Ateneu (1905-1931)

Discurs de recepció d'Antoni J. Colom com a membre numerari de l'IEC

L'horabaixa de dia 4 d'abril, a la sala Pi i Sunyer de l'Institut d'Estudis Catalans, tingué lloc la sessió de recepció del Dr. Antoni J. Colom Cañellas, catedràtic de teoria i història de l'educació, com a membre numerari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'Institut. L'acte comptà amb la presència dels Drs. Joan Vilà-Valentí i Pere Lluís Font president i vicepresident de la Secció respectivament, i del Sr. Miquel Melià, director de política lingüística del Govern Balear, en representació del Conseller d'Educació. El professor Colom dissertà, en el seu discurs de recepció, al voltant «De la debilitat teòrica de l'educació». Des del *Butlletí d'història de l'educació* ens complau sumar-nos a les freqüents mostres d'afecte i felicitacions que l'amic i company nostre de departament Antoni J. Colom rep en aquests dies.

Manel Santana Morro, premi Castellitx 2005 de narració breu

El passat 26 de març el jurat dels premis Castellitx 2005 que organitza l'Ajuntament d'Algaida atorgà el primer premi —Rosa d'Or— de narració breu al nostre company Manel Santana Morro pel relat titulat: *Mai no tastà la primera cirera de l'estiu del 39*. El relat, en forma d'epístoles, està ambientat en la repressió i exili del magisteri republicà. Tot i ser fictícia, la història que recull aquesta narració reflecteix amb fidelitat històrica un dels episodis més trists i vergonyosos de la nostra història més recent. Des de les pàgines d'aquest butlletí volem donar l'enhorabona al nostre company Manel, i encoratjar-lo a seguir explorant aquesta nova faceta de narrador.

Visita a la UIB de la Dra. Tania Brasileiro, delegada de la Universitat Federal de Rôndonia (Brasil)



El passat mes de març la Dra. Tania Brasileiro visità la UIB amb l'objectiu de tractar qüestions relacionades amb l'acord marc de col·laboració subscrit entre la Universitat Federal de Rondônia i la Universitat de les Illes Balears.

En el marc de les seves reunions amb el professorat de l'Àrea de Teoria i Història de l'Educació donà a conèixer el projecte de recerca «*Pensamento docente e prática pedagógica universitária - concepções teóricas e perspectivas metodológicas: indicadores para uma prática educativa contra-discursiva nos cursos de licenciatura da UNIR*», concedit per la CNPq, i que ella dirigeix.

Així mateix, aprofità la seva estada per impartir una conferència a l'alumnat de la Facultat d'Educació sobre la teoria pedagògica de Paulo Freire.

EXPERIÈNCIES DIDÀCTIQUES

El camí de l'exili i els camps de concentració

Durant el curs 2003-04, en el marc d'un intercanvi de professorat finançat pel programa DRAC, el professor Salomó Marquès Sureda, catedràtic de teoria i història de l'educació de la Universitat de Girona, visità la nostra universitat i impartí una conferència sobre l'educació a Catalunya durant la Guerra Civil als alumnes de Pedagogia matriculats a l'assignatura Història de l'Educació Catalana Contemporània. Arran d'aquesta intervenció, entre el professor

Marquès i els alumnes, sorgí la proposta de participar en les activitats integrades que sobre guerra i exili organitza anualment la Universitat de Girona.

Així doncs, el passat dia 1 d'abril un grup d'alumnes i professors de la UIB vàrem poder realitzar el camí de l'exili, i també visitar els camps de concentració i la maternitat d'Elna, de la mà del professor Salomó Marquès i del president de l'associació *Fils et Filles de Républicains Espagnols et Enfants de l'Exode* (FFREEE), el Sr. Serge Barba. La iniciativa que suposà aquesta activitat despertà gran expectació tant a la UIB com fora, prova de la qual foren les informacions aparegudes tant a la premsa com a la televisió (al programa Campus 33 de Canal33).

L'itinerari que es realitzà va ser el següent:

1. Sortida des de la Universitat de Girona
2. Agullana: lectura i comentari de texts sobre exili
3. La Vajol: vista del mas Perxés i del monument als exiliats
4. Coll de Manrella: monument d'homenatge al president Companys



Coll de Manrella: el grup davant el monument d'homenatge al president Companys

5. Pas de frontera, descans a Les Illes.
6. Cotlliure: visita al castell dels reis de Mallorca, que fou presó per als exiliats refugiats als camps de concentració. Visita a la tomba de Machado i a la casa on morí.



Cotlliure: tomba de Machado

7. Argelès-sur-mer, on s'instal·laren els camps de concentració. Visita al cementiri dels espanyols.



Argelès-sur-mer: platges on s'instal·laren els camps de concentració per als refugiats

8. Maternitat d'Elne: edifici restaurat que, des de 1939 fins a 1945, funcionà com a maternitat per a refugiades per iniciativa d'Elisabeth Eidenbenz, mestra suïssa.

LLIBRES



CUADERNOS DE PEDAGOGÍA. *Especial 30 años. Retratos de maestras. De la Segunda República hasta nuestros días.* Gener 2005, 207 pàgines.

Per celebrar els 30 anys de vida de la revista *Cuadernos de Pedagogía*, s'ha editat aquesta publicació que recull 30 retrats de dones mestres —tots fets per dones— que representen tres generacions d'educadores: les que visqueren l'escola del primer terç de segle XX i II República, les que exerciren en els anys difícils del franquisme i varen saber construir una altra escola, i finalment les que han iniciat la seva tasca d'educadores en l'època democràtica. Les mestres retratades són: Carmen de Burgos Seguí, Francesca Bonnemaison i Farriols, Rosa Sensat Vilà, Magdalena de Santiago Fuentes Soto, María Barbeito y Cerviño, Leonor Serrano Pablo, Rosa Roig Soler, Antonia de la Torre Martínez, Amparo Navarro Giner, Jimena Menéndez Pidal, María Zambrano, Carme Aymerich i Barbany, M. Corona Andrés Muñoz, Maria Teresa Codina i Mir, Isabel Agüera Espejo-Saavedra, Loli Anaut, M. Milagros Montoya Ramos, Antonia Pastora del Baño Caesar, Myriam Nemirovsky, Assumpta Blanch i Cardoner, Ermitas Hernández Fernández, Charo Guimerá Ravina, Conxa Delgado Amo, Carme Isalt Canals, Marisa Calvo Azpeita, Marta Notivol Gracia, Ángela Gálvez Ibáñez, María Cobeta García, M. José Domenech Botella, i Inés Cayero Boza.

CASTILLO GÓMEZ, A. *Historia mínima del libro y la lectura.* Madrid: Siete Mares, 2004, 158 pàgines.

Des de l'antic Egipte fins al llibre electrònic, aquesta història «mínima» del llibre i la lectura proposa al lector un viatge al llarg dels segles en què els llibres, els lectors i les modalitats de lectura s'han anat succeint, extingint o repetint. Tractada amb rigor científic, però planerament, aquesta obra —que inclou una àmplia i significativa selecció de texts i imatges— constitueix un valuós instrument didàctic, endemés d'una entretinguda narració, per a tots els que senten interès pel món dels llibres i la lectura.



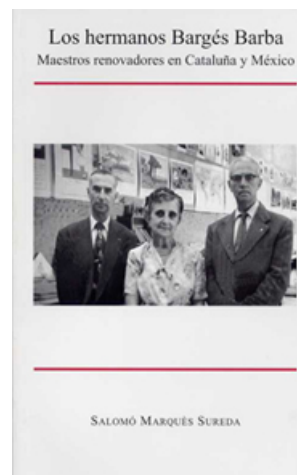


Educació i cultura. Revista Mallorquina de Pedagogia, núm. 17. Palma: Departament de Ciències de l'Educació, Universitat de les Illes Balears, 2004, 220 pàgines.

Nou volum de la revista que anualment edita el Departament de Ciències de l'Educació de la Universitat de les Illes Balears. El número que ressenyem, corresponent a l'any 2004, consta de catorze articles de diversa índole. Pel que fa a la història de l'educació sols apareix un article de Xavier Motilla Salas al voltant de les colònies escolars a principi del segle XX a l'illa de Menorca sota el títol de «Higienisme i educació en el temps de lleure a la Menorca contemporània: les colònies escolars del port d'Addaia».

MARQUÉS SUREDA, S. *Los hermanos Bargés Barba. Maestros renovadores en Cataluña y México*. Jalisco: Colegio de Jalisco, Generalitat de Catalunya, 2004, 165 pàgines.

Els germans Bargés Barba formen part dels nombrosos exiliats que arribaren a Mèxic a causa de la Guerra Civil espanyola. Antonio, José i Luisa, mestres renovadors a Catalunya, arribaren a Veracruz el 1939 i s'establiren finalment a Córdoba. Salomó Marquès estudia la vida i obra d'aquests germans i ens narra com, juntament amb altres mestres exiliats, fundaren el Colegio Cervantes, escola primària on exerciren la seva pedagogia renovadora, peça important de l'educació primària mexicana. Tot i que mai no foren líders polítics o sindicals, cosa que hauria fet més comprensible el seu exili, aquests mestres varen haver de refer la seva vida fora de les nostres fronteres sols per haver estat un bon exemple de mestres republicans que dedicaren cos i ànima a formar ciutadans cultes i lliures.



PUELLES BENÍTEZ, M. de. *Política y educación en la España contemporánea*. Madrid: UNED, 2004, 305 pàgines.

Aquest llibre estudia les relacions entre la política i l'educació a l'Espanya de la modernitat contemporània. S'hi analitzen projectes de política educativa com els de la Il·lustració, la Institució Lliure d'Ensenyança o la II República. Alhora s'hi analitza també la legislació educativa espanyola (Llei Moyano de 1857, Llei general de 1970, LOGSE, LOU, LOCE). Finalment es dedica un darrer capítol a l'administració educativa i la seva descentralització. Pensant en la seva finalitat didàctica, aquest llibre també inclou un glossari amb conceptes, continguts i categories que facilita el coneixement dels problemes analitzats.

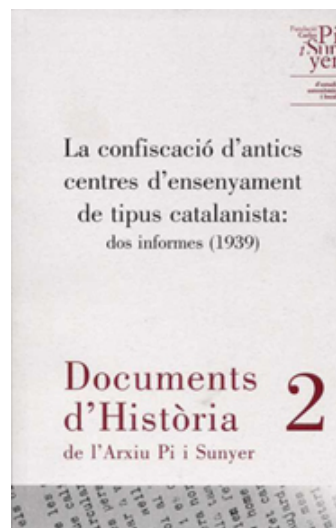


PUELLES BENÍTEZ, M. de. *Elementos de Política de la Educación*. Madrid: UNED, 2004, 474 pàgines.

La Política de l'Educació estudia l'educació com a fenomen polític, seguint el que és la realitat, sense que s'ignorin els valors que la impregnen. En aquesta obra s'analitzen tant els fets com els valors que els inspiren, siguin els que siguin, i posa el lector en contacte amb els problemes reals de l'educació, els que preocupen avui als governs, als partits polítics, als grups socials, als mitjans de comunicació, als professors, als pares i als alumnes. Al final de cada conjunt de temes es recull una bibliografia bàsica o elemental que permetrà al lector ampliar coneixements sobre les diverses qüestions exposades, juntament amb una bibliografia final que reuneix tots els treballs i llibres referenciats. Pensant en la seva finalitat didàctica, aquest llibre també inclou un glossari amb conceptes, continguts i categories de caràcter general, propis de l'àmbit de la política, que facilita el coneixement dels problemes analitzats.

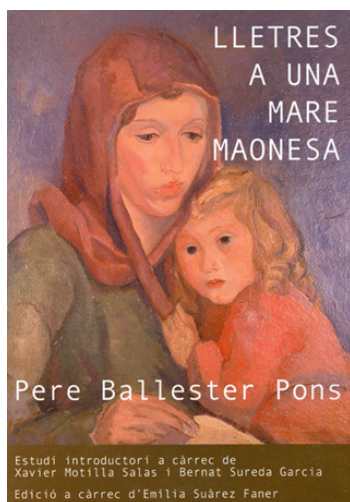
La confiscació d'antics centres d'ensenyament de tipus catalanista: dos informes (1939). [Presentació de Salomó Marquès Sureda] Documents d'Història de l'Arxiu Pi i Sunyer, 2. Barcelona: Fundació Carles Pi i Sunyer d'estudis autonòmics locals, 2004, 95 pàgines.

L'any 1939, a Barcelona, uns funcionaris locals del Ministerio de Educación Nacional van redactar una sèrie de notes i informes, adreçats a les autoritats militars i educatives, per avaluar la possibilitat de confiscar —i en definitiva, liquidar— la Mútua Escolar Blanquerna i l'Institut Tècnic Eulàlia, dos centres educatius de llarga tradició i prestigi a Catalunya. Aquesta documentació, aplegada ara en aquest segon volum de la col·lecció Documents d'Història que edita la Fundació Carles Pi i Sunyer, reflecteix clarament un àmbit de la repressió franquista fins ara poc conegut, que no és altre que la venjança sobre els centres d'ensenyament privats. Com assenyala el professor Salomó Marquès a la presentació del llibre que ressenyem, la dictadura franquista no va escatimar recursos a l'hora de liquidar l'estructura educativa progressista i avançada que havia intentat implantar la II República i que, a Catalunya, havia tingut una manifestació, tant pública com privada, evident amb els moviments de renovació pedagògica.



GONZÁLEZ-AGÁPITO, J. *Aportació per a una bibliografia pedagògica catalana del segle XIX*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2004, 612 pàgines.

És un complet repertori bibliogràfic de les publicacions relacionades amb l'educació i publicades a Catalunya presentades amb una fitxa molt completa que inclou també el lloc on es pot consultar la publicació. És una obra bàsica de consulta per estudiar el pensament pedagògic i l'educació a Catalunya en aquella època.



BALLESTER PONS, P. *Lletres a una mare maonesa*. Menorca: Institut Menorquí d'Estudis (Capcer, 18), 2005, 176 pàgines.

Llibre que recull les conferències que sobre educació feu el misser maonès Pere Ballester l'any 1921 a l'Ateneu Científic, Literari i Artístic de Maó i que foren publicades primerament a la *Revista de Menorca*. L'actual edició, publicada a la col·lecció Capcer que edita l'Institut Menorquí d'Estudis amb la voluntat de recuperar les obres clàssiques menorquines, compta amb un estudi introductori de Xavier Motilla Salas i Bernat Sureda Garcia sobre la vida i obra pedagògica del misser maonès, tot comentat les principals aportacions de les seves *Lletres*, vertader tractat d'educació familiar, per tal de facilitar-ne la posterior lectura. L'actualització lingüística dels textos originals de Pere Ballester ha estat realitzada per la filòloga Emília Suárez Faner.

NEGRÍN FAJARDO, O. (coord.). *Antología de textos de Teoría e Instituciones Contemporáneas de Educación*. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces, 2004, 360 pàgines.

Obra pensada com a material didàctic per a l'assignatura de Teoria i Institucions Contemporànies de l'Educació i que pretén facilitar la lectura de fragments representatius del pensament d'alguns autors per conèixer directament els seus idearis educatius, o en el cas de les normes, els continguts prevists d'aplicació a una realitat educativa determinada.



NEGRÍN FAJARDO, O. (coord.). *Teorías e instituciones contemporáneas de la educación*. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces, 2005, 392 pàgines.

Segona edició d'un obra que té per objectiu donar suport a l'ensenyament de l'assignatura del mateix nom a la UNED i servir també com a manual universitari per a les facultats d'educació i les escoles de formació del professorat. Dividida en dues parts, la primera fa referència a les teories pedagògiques més rellevants i la segona es dedica a l'estudi d'algunes institucions educatives destacades de la modernitat. Els temes comencen amb una introducció general i es

clouen amb un resum i una bibliografia recomanada.

INFORMACIONS D'INTERÈS

III Jornades d'Història de l'Educació Valenciana. Valencià a l'escola. memòria i testimoni.
Gandia (Casa de Cultura Marquès de González de Quirós), 21 i 22 d'octubre 2005.



Casa de Cultura Marquès de González de Quirós

El Departament d'Educació Comparada i Història de l'Educació de la Universitat de València, juntament amb el Centre d'estudis i investigació comarcal «Alfons el Vell» de Gandia, organitza aquest col·loqui-seminari i proposa una sèrie de temes i àmbits d'estudi en els quals es podran presentar comunicacions:

- Les primeres experiències escolars d'ensenyament «del» i «en» valencià.
- Els inicis de les activitats i cursos de formació del professorat de llengua.
- La creació dels primers materials didàctics i publicacions per a una escola valenciana
- El procés d'incorporació i generalització de l'ensenyament del valencià, i del valencià com a llengua d'ensenyament; aplicació de la llei d'ús i ensenyament fins a 1990.

El treball científic es desenvoluparà al voltant de les activitats següents:

- *Secció Memòria i Homenatge*
Conferència: «L'escola, la llengua i el redreçament cultural i cívic dels valencians: una perspectiva històrica», a càrrec del Dr. Alejandro Mayordomo Pérez, Universitat de València.
Taula rodona: «Una mestra del País», a càrrec de Carme Miquel; «Regular els criteris d'aplicació del valencià», a càrrec de Ciprià Ciscar; «Escola Valenciana: compromís pel valencià», a càrrec de Diego Gómez.
- *Secció Mestres*
Conferència: «Carles Salvador i la defensa de l'ús del valencià a les escoles», a càrrec del Dr. Vicent Simbor, Universitat de València.
Conferència: «Enric Soler i Godes: escola i mestres valencianistes», a càrrec del Dr. Lluís Messeguer, Universitat Jaume I, Castelló.
- *Secció Testimonis*
Taula rodona: «País, llengua i renovació pedagògica al tardo-franquisme», a càrrec de Ferràn Zurriaga; «Els inicis de l'ensenyament en valencià a l'escola pública», a càrrec de Diego Bejarano; «Materials didàctics i cursos de formació lingüísticotècnica del professorat», a càrrec de Vicent Pascual.
- *Secció: Una mirada a altres pobles i altres llengües*
Taula rodona: «Un Estat plurinacional i plurilingüe: la inserció de les llengües vernacles en el sistema educatiu espanyol», amb la participació de: Dr. Josep González-Agápito, Universitat de Barcelona; Dr. Bernat Sureda, Universitat de les Illes Balears; Dr. Paulí Dávila, Universitat del País Basc; Dr. Narciso de Gabriel, Universitat de A Coruña.
- *Secció comunicacions*
- *Exposició: «Valencià a l'escola. Memòria i testimoni».*

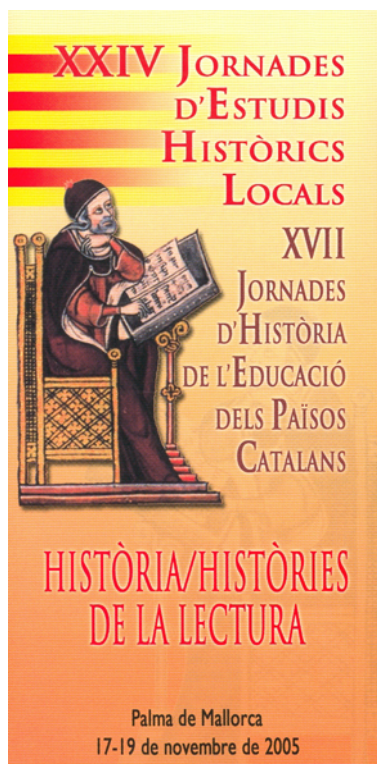
La data límit per a la recepció dels resums i comunicacions finalitzarà el 10 de setembre de 2005. El termini d'inscripcions serà el 10 de setembre. El preu d'inscripció a les Jornades és de 30 euros fins l'1 de juliol i de 36 a partir d'aquesta data; i de 18 euros en el cas d'estudiants i persones en situació d'atur. L'ingrés d'aquesta quantitat haurà de fer-se en el compte bancari 2100 2197 08 0200108636 a nom de III Jornades d'Història de l'Educació Valenciana- CEIC Alfons el Vell. Per a la formalització de la matrícula cal una fotocòpia de la transferència bancària —s'ha d'indicar el concepte: matrícula III Jornades— junt amb el full d'inscripció, que, degudament emplenat, haurà d'enviar-se a l'adreça següent: Departament d'Educació Comparada i Història de l'Educació. Secretaria de les I Jornades d'Història de l'Educació Valenciana. Av. Blasco Ibáñez, 30, 46010-València.

Per a més informació us podeu adreçar a:

CEIC «Alfons el Vell», Plaça del Rei En Jaume s/n, 46700-Gandia; Tel. 96 295 95 64; Fax 96 287 52 86; <ceicalfonsevell@gandia.infoville.net>.

Departament d'Educació Comparada i Història de l'Educació; Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació. Universitat de València; Av. de Blasco Ibáñez, 30, 46010-València. Tel. 96 386 44 28, Fax 96 398 30 19; <alejandro.mayordomo@uv.es> o <m.carmen.agullo@uv.es>

XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països Catalans / XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals. Història i històries de la lectura. Palma (Centre de Cultura de Sa Nostra), 17-19 de novembre de 2005



L'Institut d'Estudis Baleàrics, juntament amb la Universitat de les Illes Balears i la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, convoca en un acte conjunt les XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països Catalans i les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals.

La temàtica de les jornades se centra en l'anàlisi de la dimensió educativa de la lectura al llarg de la història. S'hi podran presentar comunicacions sobre aquesta temàtica central, ajustant-se a alguna de les seccions següents:

1. Lectura i educació com a elements de debat i reflexió.
2. Ensenyar i aprendre a llegir: accés a la lectura, alfabetització, mètodes i materials per a l'ensenyament de la lectura, sistemes de lectura, etc.
3. Espais i contextos per a la lectura i el seu foment: biblioteques i centres de lectura (biblioteques populars, biblioteques municipals, casinos i ateneus, cercles obrers), programes i activitats per al foment de la lectura, campanyes de divulgació de la lectura, cercles de lectors, etc.
4. Lectures educatives (novel·les, llibres infantils i juvenils, contes, rondalles, llibres escolars de lectura, col·leccions d'obres de lectura, etc.).

Cada una de les seccions esmentades s'iniciarà amb una conferència que tractarà, amb profunditat, algun aspecte relacionat amb la seva temàtica. A més, cada secció comptarà amb la figura d'un relator de les comunicacions que oferirà una visió general dels treballs presentats

La data límit per rebre les comunicacions serà el 5 de setembre de 2005, es podran enviar per correu electrònic o correu postal, a l'Institut d'Estudis Baleàrics.

La **preinscripció** s'ha de formalitzar abans de dia **30 de maig**, enviant un missatge, carta o fax a:

Institut d'Estudis Baleàrics (a l'atenció de Margalida Seguí, secretària)
C/ Sant Jaume, 6a
07012 Palma (Balears)
Tel. 971 21 30 68 / 971 71 47 94
Fax 971 72 16 24
correu electrònic: <info@iebaleaics.org>

Pagament de matrícula: matrícula ordinària: 60 euros (abans del 5 de setembre), 100 euros (després del 5 de setembre); estudiants universitaris (s'ha d'acreditar documentalment): 10 euros (abans del 5 de setembre), 20 euros (després del 5 de setembre).

Per a més informació, podeu posar-vos en contacte amb: Institut d'Estudis Baleàrics (<info@iebaleaics.org>) o amb Francesca Comas (<xisca.comas@uib.es>)

Calendari provisional de les jornades:

Dijous 17	Divendres 18	Dissabte 19
Recollida de material.	Secció 2: Ensenyar i aprendre a llegir. Conferència a càrrec del Dr. Antonio Viñao , Universitat de Múrcia.	Secció 4: Lectures educatives. Conferència a càrrec del Dr. Julio Ruiz Berrio , Universitat Complutense de Madrid.
Presentació actes XXIII Jornades d'Estudis Històrics Locals.	Secció 3: Espais i contextos per a la lectura i el seu foment. Conferència a càrrec del Dr. Sebastià Serra , Universitat de les Illes Balears.	
Conferència inaugural a càrrec de la Dra. Anna Maria Bernardinis , catedràtica de teoria i història de la Universitat de Padova.		Conferència de clausura a càrrec d' Alberto Manguel .
		Acte de clausura de les Jornades i balanç
DINAR		
Secció 1 «Lectura i educació com a elements de debat i reflexió». Conferència a càrrec del Dr. Gabriel Janer Manila , Universitat de les Illes Balears.	Taula rodona: Gènere, lectura i educació: imatge i percepció de la dona. Moderadora: Dra. Immaculada Pastor, Universitat de les Illes Balears. Hi intervindran: Dra. M. del Carme Agulló , Universitat de València; Dra. Pilar Ballarín , Universitat de Granada; Dr. Ramon Bassa , Universitat de les Illes Balears; i Dr. Antoni Marimon , Universitat de les Illes Balears.	Assemblea Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana.
Presentació i visita a l'exposició «Un segle de llibres escolars a Mallorca (1900-2000)» a càrrec del comissari de l'exposició: Dr. Ramon Bassa , Universitat de les Illes Balears.	Activitat cultural.	

Aquells que estiguen interessats a donar a conèixer publicacions i/o informacions diverses a través del proper butlletí, en les podeu fer arribar enviant la informació a les adreces següents: [<bernat.sureda@uib.es>](mailto:bernat.sureda@uib.es) o [<xisca.comas@uib.es>](mailto:xisca.comas@uib.es), abans de dia 10 de juny de 2005.

Direcció: Bernat Sureda, Francesca Comas
Comissió editora: Grup d'Estudis d'Història de l'Educació: Bernat Sureda, Francesca Comas, Xavier Motilla, Pere Fullana, Manel Santana, Cristina Martí, M. Antònia Roig, Joana Estelrich, Joan J. Burgès.
Correcció lingüística: Rosa de Ozollo
Maquetació: Catalina Ordinas
Correu electrònic: [<bernat.sureda@uib.es>](mailto:bernat.sureda@uib.es), [<xisca.comas@uib.es>](mailto:xisca.comas@uib.es)
DL PM-2519-2002



Edita: Departament de Ciències de l'Educació. Àrea de Teoria i Història de l'Educació. Universitat de les Illes Balears.
Amb el suport del Govern de les Illes Balears

